บทบรรณาธิการ

วารสารพัฒนศาสตร์ ได้รวบรวมบทความในประเด็นของ ผู้นำรุ่นใหม่ สิทธิ การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมทางสังคม ด้วยตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาสังคมไทยได้เผชิญกับสถานการณ์ท้าทายหลายด้านทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละสถานการณ์เราจะเห็นว่ามี เด็ก เยาวชน ขึ้นมาเป็นผู้นำรุ่นใหม่และเข้าไปมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการถ่ายทอดความคิด แสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งแต่ละครั้งจะมีรูปแบบวิธีการที่แตกต่างจากการเคลื่อนไหวในรูปแบบเดิม ๆ ที่ผ่านมา การเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมแสดงถึงพลัง ความกล้าหาญ ท้าทายกรอบความคิดในยุคอดีต คนรุ่นใหม่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางความคิด การแสวงหาความรู้ และการตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ของการมีส่วนร่วมทางสังคมในฐานะพลเมืองที่มีความตื่นรู้ (Active Citizen) และมีศักยภาพในการร่วมกันกำหนดทิศทางของประเทศในอนาคต

วารสารพัฒนศาสตร์ ฉบับนี้ได้รับเกียรติอย่างสูงจากศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และพจนา อาภานุรักษ์ ให้เผยแพร่บทความพิเศษ “เด็ก เยาวชน พลเมือง ประชาธิปไตยแบบเสมือน” ซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณูปการและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อวารสารและผู้อ่าน ผู้ศึกษา บทความวิจัยและบทความวิชาการในเล่มเริ่มต้นจาก “ผู้นำรุ่นใหม่” ในสหภาพแรงงานที่เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีจิตสำนึกทางสังคมและอุดมการณ์และมีความรู้ด้านทักษะการเป็นผู้นำที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ การให้การศึกษาที่หลากหลาย การถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนรุ่นใหม่โดยผู้นำอาวุโส การร่วมขบวนการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ “แนวคิดวิทยาศาสตร์พลเมือง” ขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้นำแนวคิดวิทยาศาสตร์ภาคพลเมืองมาใช้ในยุทธวิธีการต่อสู้ของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษจากการพัฒนาอุตสาหกรรม หลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญแก่การขับเคลื่อนให้เกิดการแก้ปัญหาตามข้อเรียกร้องของชุมชน รัฐและผู้ก่อมลพิษต้องตื่นตัวและ

ไม่อาจเพิกเฉยกับข้อมูลหลักฐานและนำไปสู่การเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์ “คนรุ่นใหม่กับอนาคตนอกเมืองหลวง” กระแสสังคมที่เปลี่ยนไป จากคนรุ่นใหม่ที่มุ่งหน้าหางานทำในเมืองหลวงกลับตัดสินใจเคลื่อนย้ายออกนอกเมืองเพื่อแสวงหาโอกาสการดำรงชีพแบบใหม่ในต่างจังหวัด ความกล้าท้าทายกับความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ที่อยู่ไกลจากความเป็นเมือง การก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่ใช้ความทับซ้อนและเชื่อมต่อของเครือข่ายทางสังคมมากกว่าการอิงอยู่กับท้องถิ่นหรือพื้นที่เพียงแห่งเดียวแต่มีความเกี่ยวโยงกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี “การเรียนรู้” การสร้างนวัตกรรมทางสังคม ที่มีเป้าหมายมากไปกว่าการสร้างสิ่งใหม่แต่มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยความเชื่อที่ว่าหากมนุษย์มีอิสระในการเรียนรู้จะเป็นหนทางที่สำคัญในการคืนความเท่าเทียมสู่สังคม “สิทธิมนุษยชน” ต่อข้อถกเถียงทางวิชาการกับการ “การุณยฆาต” มนุษย์พึงใช้สิทธิ์นั้นหรือไม่ ในเมื่อสังคมยอมรับ ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิต การเลือกที่จะไม่มีชีวิตถือว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถเลือกได้หรือไม่ ใครที่จะเป็นผู้กำหนดถึงความเหมาะสม

กองบรรณาธิการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าบทความทุกเรื่องในวารสารฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์และพัฒนางานวิชาการด้านเยาวชน คนรุ่นใหม่ สิทธิ การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้อ่านและผู้ทำงานด้านการพัฒนาต่อไป

ธิดารัตน์ ศักดิ์วีระกุล
บรรณาธิการ